

สารบัญละเอียด

	หน้า
บทที่ 1 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับวิชารัฐศาสตร์	1
1. ความนำ	3
2. ศัพท์ “รัฐศาสตร์”	4
3. คำนิยามแคลสสิกของลาสเชลล์ : การเมือง ได้แก่ เรื่องเกี่ยวกับอิทธิพล และผู้มีอิทธิพล	6
4. คำนิยามอื่น ๆ ของศัพท์ “การเมือง”	7
5. คำนิยามของโวลิน : เน้นสามประเด็นหลักช่วยให้เข้าใจได้อย่างสมบูรณ์	8
6. การเมืองมีทุกระดับและโยงเกี่ยวกับเรื่องอำนาจ	11
7. ศัพท์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ Power	15
8. “สิทธิอำนาจ” หรืออำนาจตามหน้าที่ หรือโดยชอบธรรม (authority)	16
9. ลักษณะสำคัญของความเป็นรัฐศาสตร์ คือ มุมมองแบบคอปเปอร์นิกันส์	16
10. รัฐศาสตร์ในอารยธรรมตะวันตก	17
11. รัฐศาสตร์ในอารยธรรมตะวันออก : อินเดีย	19
12. คำสอนทางพุทธมามีอิทธิพลต่อความคิดทางการเมือง	22
13. รัฐศาสตร์ในอารยธรรมตะวันออก : จีน	24
14. มรดกทางปัญญาของอาริสโตเติลแห่งสำนักลีเซียม	30
15. รัฐศาสตร์กับสังคมศาสตร์และศาสตร์อื่น ๆ	32
16. รัฐศาสตร์กับพฤติกรรมศาสตร์	32
17. ทรรศนะของบิดาแห่งวิชารัฐศาสตร์ : อาริสโตเติล	35
18. สามกาลสมัยแห่งรัฐศาสตร์	37
19. ยุคภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 : การพัฒนาทางการเมืองและ การเมืองเปรียบเทียบ	41
20. รัฐศาสตร์ในยุคร่วมสมัย : การใช้วิธีการเลียนแบบวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ	42
21. การสนใจเรื่องการปฏิบัติหรือการดำเนินการ : นโยบายศาสตร์	43
22. การศึกษาแบบผสมผสานในเรื่อง “การจัดการ”	43
23. รัฐศาสตร์ยุคปัจจุบัน : ความกังขาเกี่ยวกับแนวพฤติกรรมศาสตร์	44

สารบัญละเอียด

	หน้า
24. รัฐศาสตร์ยุคหลังแนวพฤติกรรมศาสตร์ : ทฤษฎี Public Choice แนวเศรษฐศาสตร์การเมืองและทฤษฎีเชิงวิพากษ์วิจารณ์ (Critical theory)	48
25. รัฐศาสตร์ยุคภายหลังพฤติกรรมศาสตร์ : การให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจ การเมือง และนโยบายสาธารณะ	50
26. การแบ่งสาขาวิชารัฐศาสตร์ในประเทศไทย	51
27. บทสรุป	52
28. อ้างอิงเพิ่มเติม	52
29. ตัวอย่างคำถาม	53
บทที่ 2 รัฐศาสตร์ใหม่บริบทแห่งมหาวิทยาลัย	55
1. โลกแห่งความหลากหลายเชิงวิชาการ	57
2. หลักสูตรในสถาบันอุดมศึกษา (academic curriculum)	57
3. รัฐศาสตร์กับประวัติศาสตร์	58
4. รัฐศาสตร์กับเศรษฐศาสตร์	67
5. รัฐศาสตร์กับเศรษฐศาสตร์เพิ่มเติม	70
6. ความสำคัญของแนวพินิจเชิงเศรษฐศาสตร์	73
7. รัฐศาสตร์กับภูมิศาสตร์	74
8. ภูมิศาสตร์การเมืองและภูมิรัฐศาสตร์	76
9. ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐศาสตร์กับสังคมวิทยา-มานุษยวิทยา	78
10. ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐศาสตร์กับจิตวิทยา	80
11. รัฐศาสตร์กับความรู้ทางจิตวิทยาผสมเป็นวิชา “จิตวิทยาการเมือง” (Political Psychology)	82
12. ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐศาสตร์กับปรัชญาและจริยศาสตร์	84
13. นานาประเด็น	85
14. ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐศาสตร์กับนิติศาสตร์	88
15. ความสัมพันธ์ระหว่างวิชารัฐศาสตร์กับวิชาวิทยาศาสตร์และวิชาคณิตศาสตร์	88
16. ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐศาสตร์กับประชากรศาสตร์	93

สารบัญละเอียด

	หน้า
17. รัฐศาสตร์กับศิลปกรรม	97
18. รัฐศาสตร์กับประวัติศาสตร์	98
19. รัฐศาสตร์ในยุคร่วมสมัย	101
20. บทสรุป	104
21. หนังสืออ้างอิงเพิ่มเติม	104
22. ตัวอย่างคำถาม	105
บทที่ 3 วิวัฒนาการและรูปแบบแห่งการปกครองทางการเมือง	107
1. ความนำ	109
2. การปกครองทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ กันตามกาลสมัย	109
3. วิวัฒนาการของหัวหน้าหรือการมีผู้นำ	110
4. องค์ประกอบสองส่วนของนครรัฐกรีกโบราณ : อัครประกับแอสตี	111
5. เปรียบเทียบ: นครรัฐกรีกกับอิตาลี	112
6. นครรัฐในไทย	113
7. การปกครองทางการเมืองในรูปของจักรวรรดิ	113
8. การปกครองทางการเมืองในมัธยมสมัยของยุโรป	116
9. การจัดรูปแบบการปกครองเป็นรัฐประชาชาติ (nation-state)	117
10. ศัพท์เกี่ยวกับรูปแบบการรวมตัวเป็นองค์การทางการเมือง	119
11. รัฐ (state) และมลรัฐ (State)	120
12. องค์ประกอบสี่ประการของรัฐ : ประการแรก : พลเมือง	121
13. องค์ประกอบที่สองของรัฐ : อาณาเขตหรือดินแดน	125
14. องค์ประกอบที่สามของรัฐ : รัฐบาล	127
15. องค์ประกอบที่สี่ของรัฐ : อธิปไตย (Sovereignty)	130
16. จุดลักษณะของอธิปไตย	131
17. ที่มาของทฤษฎีอธิปไตย	132
18. มโนทัศน์เกี่ยวกับอำนาจอธิปไตยในปัจจุบัน	133
19. ประเภทต่าง ๆ ของอำนาจอธิปไตย	136

สารบัญละเอียด

	หน้า
20. ชาตินหรือประชาชาติ (Nation)	137
21. องค์ประกอบของชาติหรือประชาชาติ	137
22. สัญลักษณ์ของชาติ	141
23. บทสรุป	142
24. ตัวอย่างคำถาม	143
25. หนังสืออ้างอิงเพิ่มเติม	145
บทที่ 4 ที่มาและจุดมุ่งหมายของรัฐ	147
1. ความทั่วไป	149
2. ทฤษฎีที่หนึ่ง : ทฤษฎีเทวสิทธิ์	149
3. ทฤษฎีเทวสิทธิ์ : กรณีญี่ปุ่น	152
4. ทฤษฎีเทวสิทธิ์ : กรณีไทย	152
5. ทฤษฎีเทวสิทธิ์ : กรณีจีนโบราณ	154
6. ทฤษฎีที่สอง : ทฤษฎีเกี่ยวกับการแบ่งงาน (Division of Labor theory)	154
7. ทฤษฎีที่สาม : ทฤษฎีสัญชาตญาณ (Instinct theory) หรือ ทฤษฎีธรรมชาติ (Natural theory)	154
8. ทฤษฎีที่สี่ : ทฤษฎีสัญญาประชาคม (Social contract theory)	155
9. ทฤษฎีสัญญาประชาคมของธอมัส ฮอบส์ (1588-1679) และของจอห์น ล็อก (1632-1740)	156
10. ทฤษฎีที่ห้า : ทฤษฎีอภิปรัชญา (Metaphysical theory)	158
11. ทฤษฎีที่หก : ทฤษฎีทางกฎหมาย (Legal or juristic theory)	158
12. ทฤษฎีที่เจ็ด : ทฤษฎีเชิงชีววิทยา : รัฐมีสภาพเป็นอินทรีย์ (Organismic theory)	159
13. ทฤษฎีที่แปด : รัฐเกิดขึ้นมาโดยใช้ความรุนแรงอำนาจหรือการบังคับ (force, coercion theory)	160
14. จุดประสงค์และหน้าที่แห่งรัฐ	160
15. จุดมุ่งหมายและหน้าที่แห่งรัฐ : ทรศนะของแจคอบสันและลิปแมน	161

สารบัญละเอียด

	หน้า
16. จุดมุ่งหมายของการสถาปนาสหรัฐอเมริกา	162
17. วัตถุประสงค์ของรัฐในรัฐธรรมนูญอินเดีย	164
18. บทสรุป	164
19. ตัวอย่างคำถาม	165
บทที่ 5 รัฐธรรมนูญ	167
1. ความนำ	169
2. สามความหมาย	169
3. นานานิยามของรัฐธรรมนูญ	171
4. ลักษณะพิเศษของรัฐธรรมนูญ	172
5. อายุหรือความเก่าแก่ยี่นนานของรัฐธรรมนูญ	175
6. การแบ่งประเภทของรัฐธรรมนูญ : แบบลายลักษณ์อักษร	176
7. รัฐธรรมนูญประเภทที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร	178
8. การแบ่งประเภทรัฐธรรมนูญตามเกณฑ์แห่งการได้มา	179
9. ที่มาของรัฐธรรมนูญ : สี่แหล่ง	180
10. กำเนิดของรัฐธรรมนูญ : พิจารณาเชิงประวัติศาสตร์	181
11. การตีความรัฐธรรมนูญ	183
12. เนื้อหาสาระของรัฐธรรมนูญ : ปัญจสาระ	185
13. สาระของรัฐธรรมนูญเรื่องที่ 5 : การแก้ไขเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญ	189
14. ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญ	191
15. รัฐธรรมนูญฟิลิปปินส์	192
16. รัฐธรรมนูญแห่งญี่ปุ่น (พ.ศ. ๒๔๘๙)	193
17. ตัวอย่างคำถาม	200
บทที่ 6 รูปแบบการปกครอง	203
1. ความนำ	205
2. รูปแบบการปกครอง 6 ประเภทตามอาริสโตเติล	205
3. การแบ่งตามแนวของ รอเบิร์ต แมคไควเวอร์ : ประเภทแรก : ราชาธิปไตย	206

สารบัญละเอียด

	หน้า
4. การแบ่งตามแนวของ แมคไคเวอร์ : ประเภทที่สอง : ลัทธิเผด็จการ	207
5. ประเภทที่สาม : เทวธิปไตย (theocracy)	208
6. ประเภทที่สี่ : พหุประมุข (plural headship)	208
7. ประเภทที่ห้า : ราชาธิปไตยแบบมีอำนาจจำกัด (limited monarchy)	209
8. รูปแบบที่หก : สาธารณรัฐหรือมหาชนรัฐ (republic)	209
9. รูปแบบที่เจ็ด : ประชาธิปไตยแบบโดยตรง (direct democracy)	209
10. การแบ่งประเภทเป็นสองรูปแบบใหญ่ ๆ	209
11. การปกครองแบบประชาธิปไตย	210
12. ประชาธิปไตยในประเทศอังกฤษ : รัฐบาล	212
13. เขตรัฐสภาและที่ทำการฝ่ายบริหาร	213
14. รัฐบาลอังกฤษ : รัฐบาลคณะรัฐมนตรี	214
15. คณะรัฐมนตรี	215
16. กระทรวงของอังกฤษ	216
17. สถานภาพและบทบาทของนายกรัฐมนตรีอังกฤษ	217
18. ประชาธิปไตยแบบฝรั่งเศส	217
19. ตำแหน่งประธานาธิบดีฝรั่งเศส	220
20. การใช้เสียงจากประชามติ	221
21. การได้มาซึ่งประธานาธิบดีฝรั่งเศส	221
22. ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีฝรั่งเศส	222
23. บทสรุป	222
24. หนังสืออ้างอิงเพิ่มเติม	222
25. ตัวอย่างคำถาม	223
บทที่ 7 มโนทัศน์ อุดมการณ์ ทฤษฎี ประชาธิปไตย	227
1. ความนำ	229
2. อิทธิพลของความคิด	229
3. ความคิดเชิงทฤษฎีและนักทฤษฎี	230

สารบัญละเอียด

	หน้า
4. มโนทัศน์ : หน่วยความคิดขั้นมูลฐาน	231
5. ความคิดเชิงนามธรรม	232
6. อุดมการณ์	232
7. สามลักษณะและหน้าที่ประโยชน์ของอุดมการณ์ในยุคสมัยใหม่	235
8. ทฤษฎี	236
9. ปรัชญา (philosophy)	237
10. การแบ่งประเภทของความคิดทางการเมือง	238
11. ลัทธิคอมมิวนิสต์	239
12. ชุมชนแบบคอมมูนแนวกอมมิวนิสต์	241
13. ชุมชนคิปปุทซ์	242
14. ทฤษฎีมาร์กซ์ : วิชาวิธี	243
15. ทฤษฎีไดอะเลคติกหรือวิชาวิธีในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเมือง	245
16. อริฐานิยม (anarchism)	247
17. ความคิดแบบเศรษฐกิจเสรี	248
18. อุดมการณ์แบบขวา	250
19. ลักษณะของระบอบการปกครองแบบอำนาจนิยมหรือแบบเผด็จการ(ธรรมดา)	251
20. อำนาจนิยมเบ็ดเสร็จหรือระบบควบคุมถ้วนทั่วฝ่ายขวา (ฟาสซิสต์) และระบบอำนาจแบบเบ็ดเสร็จฝ่ายซ้าย (คอมมิวนิสต์)	253
21. ผู้สนับสนุนลัทธิฟาสซิสต์ (ระบบควบคุมถ้วนทั่วฝ่ายขวา)	253
22. องค์ประกอบของลัทธิอำนาจเบ็ดเสร็จฝ่ายขวา	255
23. ลักษณะทางจิตวิทยาของนักอำนาจนิยมแบบเบ็ดเสร็จฝ่ายขวา : “บุคลิกอำนาจนิยม” หรือ “ปมทรราช” (authoritarian personality)	257
24. ลักษณะ “บุคลิกอำนาจนิยม” หรือ “ปมทรราช”	257
25. อนุรักษ์นิยม	259
26. สองทรรศนะว่าด้วยลักษณะอนุรักษ์นิยม	260
27. พรรคการเมืองแนวอนุรักษ์นิยม	263

สารบัญละเอียด

	หน้า
28. ลัทธิเสรีนิยม	264
29. การเปลี่ยนแปลงบางประการในลัทธิเสรีนิยม	266
30. บทสรุป	268
31. อ้างอิงเพิ่มเติม	268
32. ตัวอย่างคำถาม	270
บทที่ 8 การปกครองประชาธิปไตย	273
1. ความนำ	275
2. ศัพทวิทยาประชาธิปไตย	275
3. ภาพพจน์ (image) ของประชาธิปไตย	277
4. นิยามศัพท์	278
5. อธิบายเพิ่มเติมรัฐบาลของ โดyle และเพื่อประชาชน	280
6. คำนิยาม	281
7. ความหมายประชาธิปไตย	283
8. เสี่ยงประชาชนคือเสี่ยงทมิฬ	285
9. ประชาธิปไตย ได้แก่ การยึดหลัก ประชาสุขุม มหุดตมัม และ มหาชน หิตายะ	286
10. สองรูปแบบแห่งการปกครองประชาธิปไตย : แบบแรกโดยตรง	287
11. ประชาธิปไตยในนครรัฐเอเธนส์	288
12. ประชาธิปไตยแบบโดยตรงในปัจจุบัน	289
13. ปัญหาของประชาธิปไตยแบบโดยตรง	291
14. ประชาธิปไตยแบบอ้อมหรือแบบมีผู้แทน	292
15. 8 ลักษณะของประชาธิปไตยแบบตัวแทนในทางปฏิบัติ	293
16. ประชาธิปไตยแบบมีตัวแทนในสภาพกลุ่มหลากหลาย	294
17. ลักษณะกลุ่มหลากหลายที่ช่วยผดุงประชาธิปไตย	296
18. กลุ่มหลากหลายมีน้อยในประเทศด้อยพัฒนาหรือกำลังพัฒนา	296
19. กลไกที่ส่งเสริมประชาธิปไตยในกลุ่มหลากหลาย	297
20. ประชาธิปไตย 3 ระดับ	300

สารบัญละเอียด

	หน้า
21. ความเป็นประชาธิปไตย : ดีแต่เป็นยากและลักษณะแบบพหุชนาธิปไตย	301
22. ประชาธิปไตย : มิติอื่น ๆ	302
23. สี่หลักการแห่งประชาธิปไตย : ทรรศนะของเฮนรี เมโย	303
24. ประชาธิปไตย : 3 แกนหลัก (Core)	308
25. ทศบัญญัติของประชาธิปไตย : ซิกมันด์ นอยมันน์	309
26. เสาเอกสี่ต้นของประชาธิปไตย	312
27. ประชาธิปไตยกับอธิปไตย 3 ประเภทในพุทธศาสนา	313
28. การเป็นเสรีประชาธิปไตย	315
29. ปัจจัยที่หนึ่ง : วัฒนธรรมทางการเมือง (political culture)	316
30. ปัจจัยการเป็นประชาธิปไตย	317
31. ปัจจัยทางการศึกษาที่เอื้อต่อความเป็นประชาธิปไตย	320
32. ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่เกื้อกูลต่อความเป็นประชาธิปไตย	320
33. จิตวิทยาของคนในชาติกับประชาธิปไตย	321
34. บุคลิกภาพแบบประชาธิปไตย (Democratic character)	322
35. ปัจจัยทางประวัติศาสตร์	323
36. ประชาธิปไตยในประเทศไทย : พิจารณาปัจจัยโดยเปรียบเทียบ ว่าเป็นเสมือนต้นไม้	324
37. บทสรุป	328
38. ตัวอย่างคำถาม	328
บทที่ 9 รัฐสภา	333
1. ความหมายและความสำคัญ	335
2. ชื่อเรียกรัฐสภา	335
3. ประวัติความเป็นมา	336
4. ขนาด	337
5. รูปแบบสองสภา	337
6. กำเนิดระบบสองสภาและเปรียบเทียบอำนาจ	338

สารบัญละเอียด

	หน้า
7. ระบบ 2 สภา	338
8. การดำรงตำแหน่งของสมาชิก	339
9. รูปแบบสภาเดี่ยว	340
10. ขั้นตอนการพิจารณากฎหมายในรัฐสภา	341
11. การพิจารณากฎหมายในรัฐสภาอังกฤษและสหรัฐอเมริกา	342
12. การอภิปรายและการผ่านกฎหมาย กระบวน “การอ่าน”	342
13. ประเทศที่วุฒิสภามาจากการเลือกตั้งทางตรงเป็นส่วนใหญ่	343
14. รัฐสภาไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2550	344
15. บทสรุปและตัวอย่างคำถาม	358
บทที่ 10 พรรคการเมือง	361
1. ความนำ	363
2. เจาะเวลาย้อนหาอดีต : พิจารณาเชิงประวัติศาสตร์	364
3. นานานิยามของพรรคการเมือง	365
4. กำเนิดของพรรคการเมือง : ทฤษฎีทางจิตวิทยา	367
5. ทฤษฎีที่สอง ทฤษฎีทางเศรษฐกิจและสังคมว่าด้วยกำเนิดของพรรคการเมือง	370
6. ทฤษฎีที่สาม ทฤษฎีทางอุดมการณ์หรือหลักการว่าด้วยการกำเนิด ของพรรคการเมือง	372
7. ทฤษฎีที่สี่ ทฤษฎีทางการจัดองค์การว่าด้วยการกำเนิดพรรคการเมือง	372
8. หน้าที่ของพรรคการเมือง : พิจารณา 5 หน้าที่	373
9. การจำแนกพรรคการเมืองเชิงโครงสร้าง	375
10. การจำแนกระบบพรรคในรูปของจำนวนพรรคการเมือง	377
11. ลักษณะของระบบพรรค	379
12. ระบบหลายพรรค	381
13. การเลือกตั้งมีหลายระดับในสหรัฐอเมริกา	382
14. การสมัครเข้าแข่งขันเพื่อรับเลือกตั้งเป็นประธานาธิบดี	383
15. คุณสมบัติของผู้สมัครเป็นประธานาธิบดี	383
16. การหยั่งเสียงเบื้องต้น (ไพร์มารีส์--primaries) เกี่ยวกับการขาดวินัยพรรค	384

สารบัญละเอียด

	หน้า
17. การหยั่งเสียงไม่มีในทุกมลรัฐของสหรัฐอเมริกา	384
18. การประชุมใหญ่ระดับชาติของพรรค (National Convention) และขบวนการรุดแห่	385
19. การรณรงค์หาเสียงแข่งขันกันระหว่างสองพรรค	385
20. ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงและผู้ไปใช้สิทธิ	386
21. วันเลือกตั้ง และคะแนนเสียงคณะผู้เลือกตั้งครั้งสุดท้าย	387
22. การตัดสินผู้ได้รับเลือกเป็นประธานาธิบดี : คะแนนคณะผู้เลือกตั้ง สำคัญกว่าคะแนนมหาชน	387
23. ประธานาธิบดีเสียงข้างน้อย	388
24. การคัดเลือกและเลือกรองประธานาธิบดีและการรับตำแหน่ง	388
25. ตัวอย่างคำถาม	389
บทที่ 11 การพัฒนาทางการเมือง	391
1. ความนำ	393
2. การพัฒนาในส่วนที่เกี่ยวกับทฤษฎีวิวัฒนาการ	394
3. 10 มิติหรือมิติต่าง ๆ ของการพัฒนา และแนวคิดของฮันดิงตัน	395
4. ทศมิติแห่งการพัฒนาทางการเมือง	397
5. คำนิยามร่วมของการพัฒนาการเมือง : 4 องค์ประกอบ	397
6. ข้อพิจารณาเชิงความชอบธรรมและประสิทธิภาพ	401
7. ปัญหาการขาดเสถียรภาพทางการเมือง	403
8. บทสรุป	404
9. ตัวอย่างคำถาม	404
บทที่ 12 การมีส่วนร่วมทางการเมือง	407
1. ความนำ	409
2. การมีส่วนร่วมในประชาธิปไตยแบบโดยตรง	410
3. กระบวนการมีส่วนร่วมในประชาธิปไตยแบบตัวแทนหรือแบบโดยอ้อม	411
4. การเกี่ยวข้อทางการเมืองมากน้อยต่างกัน	412
5. สามประเภทของวัฒนธรรมการเมือง	412

สารบัญละเอียด

	หน้า
6. การตื่นตัวของนักศึกษาในเชิงการเมือง : กรณีสหรัฐอเมริกา	414
7. การตื่นตัวของนักศึกษาญี่ปุ่นในทางการเมือง	415
8. การตื่นตัวของนักศึกษาในเกาหลีใต้	416
9. สาเหตุแห่งการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในทางการเมือง	417
10. ภาพลักษณ์ที่เปลี่ยนไปของพรรคการเมืองคู่แข่ง	423
11. บทสรุป	424
12. ตัวอย่างคำถาม	424
บทที่ 13 ความมั่นคงและกำลังอำนาจแห่งชาติ	427
1. ความนำ	429
2. ความมั่นคงแห่งชาติและกำลังอำนาจแห่งชาติ : ปัจจัยเชิงรูปธรรม และนามธรรม	430
3. ปัจจัยในรูปของกำลังคน	431
4. ปัจจัยเชิงทรัพยากรธรรมชาติ	431
5. ปัจจัยเชิงนามธรรม : ขวัญกำลังใจ	432
6. บทบาทของจริยธรรมหรือศีลธรรม	433
7. จริยธรรมแห่งการเป็นมิตรไมตรีซึ่งกันและกัน	434
8. จริยธรรมกับมาตรฐานสากลแห่งการอยู่ร่วมกัน	434
9. ศรัทธาในฐานะเป็นปัจจัยเชิงอวัตุ	436
10. ศรัทธาต่ออุดมการณ์	437
11. ศรัทธาต่อชาติ : ความรักชาติและชาตินิยม	438
12. ศรัทธาต่อผู้นำ	440
13. ภาวะผู้นำ หรือมุขภาพ	442
14. ความสามารถในการหยั่งรู้สถานการณ์และ “การวางแผน”	443
15. ความสามารถทางวิชาการกับความมั่นคงและกำลังอำนาจ	443
16. พหุปัจจัย	445
17. ตัวอย่างคำถาม	447

สารบัญละเอียด

	หน้า
บทที่ 14 ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รศ.ดร.สุรพล ราชภัณฑารักษ์	449
1. ความเบื้องต้น	451
2. ขอบเขตการศึกษา	452
3. วิวัฒนาการของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	453
4. การวิเคราะห์เชิงสหวิทยาการ	455
5. ระดับแห่งการวิเคราะห์ทางการเมืองระหว่างประเทศ	455
6. วิชาหลักในแขนงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	456
7. รูปแบบของทฤษฎีการเมืองระหว่างประเทศ : ทฤษฎีดุลยภาพแห่งอำนาจ	458
8. ทฤษฎีเกี่ยวกับขั้วอำนาจ	458
9. ทฤษฎีความมั่นคงร่วมกัน(collective security theory)	459
10. ทฤษฎีป้องปรามและทฤษฎีการผ่อนคลายความตึงเครียด (deterrence and détente)	459
11. กฎหมายระหว่างประเทศ	460
12. ตัวกระทำกร (Subjects) ในกฎหมายระหว่างประเทศ	461
13. องค์การระหว่างประเทศ	462
14. เศรษฐกิจระหว่างประเทศ	463
15. ภูมิภาคศึกษาหรืออาณาบริเวณศึกษา (Area studies)	465
16. ข้อมูลเพิ่มเติม	466
17. บทสรุป	467
18. ตัวอย่างคำถามท้ายบท	467
บทที่ 15 รัฐประศาสนศาสตร์ รศ.สุรพันธ์ ทับสุวรรณ	469
1. คำนิยามรัฐประศาสนศาสตร์	471
2. การบริหารรัฐกิจ (Public Administration) และการบริหารธุรกิจ (Business Administration)	472
3. วิวัฒนาการของการศึกษารัฐประศาสนศาสตร์	473
4. รัฐประศาสนศาสตร์ในความหมายใหม่	476

สารบัญละเอียด

	หน้า
5. บทสรุป	478
6. ภาคผนวก : รัฐประศาสนศาสตร์หรือบริหารรัฐกิจ	479
7. ตัวอย่างคำถามท้ายบท	482
บทที่ 16 ภาคผนวก	485
ตัวอย่างคำถามข้อสอบ	487
บทที่ 17 ภาคผนวกทั่วไป	497
ที่ 1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 (บางส่วน)	499
ที่ 2 พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546	529
ที่ 3 ประชากรประเทศไทย	542
ที่ 4 ราชธรรม 10 หรือทศพิธราชธรรม	544
บรรณานุกรม	546